

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-02-18

Vår referens

Susanna Milding
Utvecklingssamordnare
susanna.milding@malmo.se

Motion Emma-Lina Johansson (V) om ökad kunskap om nationella minoriteter och minoritetslagstiftning STK-2024-168

Sammanfattning

Emma-Lina Johansson (V) har inkommit med en motion som lyfter att kartläggningar har visat att kunskapen och implementeringen av minoritetslagstiftningen är bristfällig i Sveriges kommuner och regioner. Av motionären lyfts att anställda inom Malmö stad är en viktig målgrupp för ökad utbildning på området eftersom personer tillhörande de fem nationella minoriteterna har särskilda rättigheter. Motionären yrkar att samtliga förvaltningsdirektörer och personer i ledande ställning i Malmö stad utbildas särskilt i minoritetslagstiftningen.

I ärendet har samtliga nämnder haft möjlighet att yttra sig. Stadskontoret delar nämndernas bedömning att kunskapshöjande insatser är av största vikt för att säkerställa att Malmö stad lever upp till de krav som ställs i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (även kallad minoritetslagen). Stadskontoret anser emellertid att motionärens yrkanden redan faller inom ramen för stadens gällande styrdokument på området.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige anser motionen av Emma-Lina Johansson (V) om ökad kunskap om nationella minoriteter och minoritetslagstiftning besvarad med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Beslutsunderlag

- Revisorskollegiet beslut 240923 § 109 - avstår från att yttra sig
- Remissvar grundskolenämnden
- Remissvar valnämnden
- Valnämnden beslut 241112 § 47

- Remissvar stadsbyggnadsnämnden
- Stadsbyggnadsnämnden beslut 241119 § 319 muntlig Reservation (V)
- Remissvar servicenämnden
- Remissvar fritidsnämnden
- Remissvar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 241122 § 184 muntlig Reservation (V)
- Förskolenämnden beslut 241119 § 175
- Remissvar förskolenämnden
- Funktionsstödsnämnden beslut 241125 § 106 muntlig Reservation (V)
- Remissvar funktionsstödsnämnden
- Tekniska nämnden beslut 241126 § 246 Reservation (C+M) och muntlig Reservation (SD)
- Remissvar tekniska nämnden
- Överförmyndarnämnden beslut 241125 §112 Särskild yttrande (V)
- Remissvar överförmyndarnämnden
- Remissvar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 241128 §114 Reservation (V)
- Kulturnämnden beslut 241128 § 124
- Remissvar kulturnämnden
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 241128 § 338
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- Miljönämnden beslut 241128 § 180 muntlig Reservation (V)
- Remissvar miljönämnden
- Servicenämnden beslut 241126 § 102 Reservation (V)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250224 Motion Emma-Lina Johansson (V) om ökad kunskap om nationella minoriteter och minoritetslagstiftning

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-02-17

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-02-24

Kommunstyrelsen 2025-03-05

Kommunfullmäktige 2025-03-27

Beslutet skickas till

Emma-Lina Johansson (V)
Arbetsmarknads- och socialnämnden
Fritidsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
Kulturnämnden
Miljönämnden
Revisorskollegiet
Servicenämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Valnämnden
Överförmyndarnämnden
Stadskontoret, hållbarhetsavdelningen
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Emma-Lina Johansson (V) har inkommit med en motion som lyfter att kartläggningar har visat att kunskapen om minoritetslagen (Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk; hädanefter minoritetslagen) är bristfällig i Sveriges kommuner och regionen. Motionären lyfter att lagens verkställande i allt för stor utsträckning hänger på att individer från de olika nationella minoriteterna tar ett mycket stort ansvar i att övervaka kommuner och regioners arbete. Av motionären lyfts anställda inom Malmö stad fram som en viktig målgrupp för ökad utbildning eftersom personer tillhörande någon av de fem nationella minoriteterna har särskilda rättigheter i enlighet med minoritetslagen.

Under 2022 tog Sametinget och Länsstyrelsen Stockholm fram en webbutbildning riktad till verksamma inom kommun, region och statliga myndigheter. Utbildningen ger grundläggande information om minoritetspolitiken och minoritetslagen. Motionären ser ett behov av att kunskapshöjande insatser intensifieras och föreslår därför att vissa personalkategorier bör utbildas på området. Motionären lyfter att utbildningen inte bör begränsas till tidigare nämnd webbutbildning. Emma-Lina Johansson (V) yrkar att:

- Att samtliga förvaltningsdirektörer i Malmö stad utbildas särskilt i minoritetslagstiftning.
- Att samtliga personer i ledande ställning inom Malmö stad utbildas särskilt i minoritetslagstiftning.

Bakgrund

Alla Sveriges kommuner och regioner är enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk skyldiga att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. I enlighet med lagen har kommunfullmäktige antagit Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK-2013-1182; hädanefter Policy för nationella minoriteter). I enlighet med ansvarsfördelningen i policyn har samtliga nämnder och förvaltningar ett ansvar att upprätthålla de principer som policyn avser. Som ett komplement till policyn har staden fyra fördjupande program för de nationella minoriteterna judar, samer, tornedalingar och sverigefinnar, samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer. Styrdokumentet är, i enlighet med lagen (2009:724), framtagna i samråd med personer som tillhör de fem nationella minoriteterna.

Under 2024 reviderades Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK-2024-396). Revideringen gjordes i samråd med personer som tillhör de fem nationella minoriteterna och innebar bland annat att policyn fick en tydligare förankring till stadens Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet (STK-2020-963; hädanefter MR-policyn). Stadens MR-policy utgår från ett rättighetsbaserat arbetssätt och lägger grunden för ett samlat och systematiskt arbete för mänskliga rättighet i staden. MR-Policyn omfattar samtliga nämnder och ansvarsområden riktade mot Malmöbor, inklusive Malmöbor som tillhör någon av de fem nationella minoriteterna. Stadens Policy för nationella minoriteter utgör sedan dess revidering ett viktigt komplement till MR-policyn. Detta då den tydliggör de särskilda rättigheter som man som tillhörande en nationell minoritet besitter i relation till stadens verksamheter.

Remissinstansernas yttranden

I ärendet har samtliga nämnder haft möjlighet att yttra sig. Av dessa avstod tre nämnder från att yttra sig. En nämnd föreslår att kommunfullmäktige ska bifalla motionen, sju nämnder att den ska anses besvarad och fyra nämnder att den ska avslås. Nedan följer en redogörelse för samtliga nämnders yttranden i alfabetisk ordning.

Arbetsmarknads- och socialnämndens yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden har beslutat att föreslå kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen, men av yttrandet som legat till grund för beslutet framgår att motionen ska anses besvarad utifrån vad som framgår i ärendet. Felet uppmärksammades i samband med justering efter nämndens sammanträde.

Nämnden lyfter att ökad kunskap om de nationella minoriteternas rättigheter redan är en viktig del av nämndens arbete med mänskliga rättigheter. En stor del av nämndens arbete med nationella minoriteters rättigheter gäller kunskapshöjande insatser för

medarbetare och chefer. Nämnden lyfter ett flertal kunskapshöjande åtgärder som genomförs för anställda.

Fritidsnämndens yttrande

Fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen anses besvarad. Nämnden anser att motionen berör en för staden väldigt angelägen fråga och att förslaget, åtminstone gällande den nationella minoriteten romer redan tillgodoses genom stadens Handlingsplan för den nationella minoriteten romer 2023–2025. Fritidsnämnden lyfter att handlingsplanen säkerställer att nämnden har förutsättningar att leva upp till lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I detta ingår ett arbete med att öka kunskapen om minoritetslagstiftningen bland anställda på fritidsförvaltningen; däribland har fritidsnämnden och fritidsförvaltningen ledningsgrupp redan utbildats.

Fritidsnämnden förespråkar att nämnden fortsättningsvis säkerställer att förvaltningens verksamheter och service är tillgänglig på lika villkor genom att liknande insatser genomförs avseende övriga fyra nationella minoriteter. Nämnden lyfter att formerna för hur kompetensförsörjning kring minoritetslagstiftning bäst ska säkerställas bör lämnas till respektive nämnd att besluta. Detta utifrån verksamhetsbehov och dialog med representanter från de nationella minoriteterna.

Muntlig reservation (V)

Funktionsstödsnämndens yttrande

Funktionsstödsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad. Nämnden instämmer i behovet av ökad kunskap om nationella minoriteters rättigheter, och mänskliga rättigheter i stort, hos alla anställda i staden. Kunskapshöjande insatser är en förutsättning för att kunna säkerställa att människors rättigheter efterlevs enligt befintliga lagar och konventioner.

För att säkerställa en likvärdig kunskapsnivå i staden föreslår funktionsstödsnämnden att satsningar likt motionärens förslag ska samordnas på central nivå och genomföras inom ramarna för arbetet med mänskliga rättigheter. Nämnden föreslår att kommande kunskapshöjande insatser inom ramen för mänskliga rättigheter skulle kunna kopplas samman med kunskapsinsatser inom minoritetslagstiftningen. Detta för att tydliggöra sambandet mellan Malmö stads arbete för mänskliga rättigheter och stadens arbete för att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter.

Funktionsstödsnämnden vill även lyfta vikten av kontinuitet i utbildningsinsatserna för att fånga upp nyanställda, samt att det ska finnas strukturer och åtgärder på plats för att kunna omsätta kunskaperna i dagligt arbete. Det är även av vikt att arbetet med Policyn

för nationella minoriteter och stadens MR-policy följs upp och finns implementerade i verksamheten.

Muntlig reservation (V)

Förskolenämndens yttrande

Förskolenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad. Nämnden ser positivt på att behovet av kunskapshöjning om nationella minoriteter och minoritetslagstiftningen påtalas. Nämnden lyfter att området redan finns tydligt framskrivet i rådande styrdokument och att det idag finns ett pågående arbete med att öka kunskapen bland chefer och medarbetare på förskoleförvaltningen. I och med förstärkningen av området nationella minoriteter i förskolans läroplan har förskoleförvaltningen redan initierat och genomfört kunskapshöjande insatser. Däribland utbildningar för rektorer, förvaltningsledning och nämnd. Förskolenämnden lyfter ett flertal exempel på hur man arbetar med kunskapshöjande insatser gällande nationella minoriteters rättigheter och minoritetslagstiftningen inom förvaltningen.

Förskolenämnden kommer att fortsätta att erbjuda stöd och utbildning inom området för att tillse att läroplansuppdraget uppfylls. Förskolenämnden framhåller även att samtliga ledare och medarbetare på förvaltningen har ett särskilt ansvar att tillförskaffa sig den kompetens som krävs för att uppfylla uppdraget enligt styrande författningar och de riktlinjer som råder i Malmö stad.

Muntlig reservation (V)

Grundskolenämndens yttrande

Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad. Nämnden anser att grundskoleförvaltningen redan har kapacitet att möta eventuella behov av fördjupande kunskap inom minoritetslagstiftningen. Förvaltningens verksamheter följer de krav som finns i nationella styrdokumentet vad gällande kunskap om nationella minoriteter och minoritetslagstiftning. Det finns även stöd att få från de statliga skolmyndigheterna kopplat till de krav som finns i de nationella styrdokumentet. Utöver detta lyfter nämnden att Pedagogisk inspiration och förvaltningens jurister ger förvaltningen stöd på området, vilket fungerar väl.

Muntlig reservation (V)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen. Nämnden lyfter att förvaltningen är väl insatt i minoriteter och minoritetslagstiftning, samt att man arbetar kontinuerligt med detta inom sina verksamheter. I läroplanerna Gy11 och Vux12 samt i de nya kursplanerna betonar Skolverket att Sveriges nationella minoriteter ska lyftas fram. Kunskap inom

minoritetslagstiftningen är en förutsättning för att anställda inom skolan ska kunna genomföra sina uppdrag. Nämnden lyfter att chefer, rektorer och annan personal inom förvaltningen är väl insatta i minoritetslagstiftningen och kompetensutveckling sker kontinuerligt. Mot bakgrund av detta anser nämnden att kunskapsläget inom förvaltningen är bra och att ytterligare insatser enligt motionens intentioner inte bedöms nödvändiga.

Muntlig reservation (V)

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens yttrande

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen. Nämnden instämmer i motionärens resonemang kring behovet av ökad kunskap om minoritetslagstiftningen. Däremot ser nämnden inte att utbildningar gentemot förvaltningschefer och personer i ledande ställning svarar korrekt mot behovet av kompetensförsörjning. Detta då man inte tar i beaktande var kompetens finns och behövs.

Nämnden ser positivt på att erbjudas möjligheten att ta del av kompetenshöjande utbildningar inom området. Förslagsvis lyfter nämnden att de stadsövergripande funktioner som arbetar med nationella minoriteter skulle kunna sammanställa vilka möjligheter som finns till utbildning på området. Nämnden ser gärna att arbetssätt för kompetenshöjning tas fram i samverkan med målgruppen nationella minoriteter.

Reservation (V)

Kulturnämndens yttrande

Kulturnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad. Nämnden ställer sig positiv till förslaget om utbildning för Malmö stads anställda i minoritetslagstiftningen. Nämnden lyfter även att förslagen stämmer överens med de insatser som finns i Handlingsplan för den nationella minoriteten romer 2023-2025. Under året har romskt informations och kunskapscentrum (RIKC) hållit dragningar för ledningsgrupper och nämnder inom kommunen, utifrån rekommendationer från Malmö stads råd för den nationella minoriteten romer.

Nämnden lyfter emellertid att arbetet med att höja kompetensen inom kommunen behöver utvidgas, kommuniceras och förankras ytterligare. Webbutbildningen som Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget har tagit fram kan fungera som grund för fördjupning i frågorna. Utöver detta har kulturförvaltningen inlett ett arbete med att ta fram en utbildning om nationella minoriteter som är riktad och anpassad för specifikt kulturförvaltningens verksamheter. Kulturförvaltningen nämner ett flertal andra exempel på hur förvaltningen arbetar med kompetenshöjning och samverkan på området.

Miljönämndens yttrande

Miljönämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen. Miljönämnden ställer sig positiv till motionens intentioner. Nämnden anser att utbildningar gällande minoritetslagstiftningen inte bör hanteras separat utan inkluderas inom de styrdokument som staden redan, såsom Policyn för nationella minoriteter och MR-policyn. Ett systematiskt arbete i enlighet med dessa säkerställer att malmöbornas rättigheter fortsättningsvis beaktas. Vidare lyfter nämnden att stadskontoret leder implementeringsarbetet av tidigare nämnda styrdokument och att man inom implementeringsarbetet kommer att genomföra utbildningsinsatser.

Muntlig reservation (V)

Revisorskollegiets yttrande

Revisorskollegiet avstod att yttra sig.

Servicenämndens yttrande

Servicenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen. Nämnden lyfter vikten av att anställda har den kunskap som behövs för att kunna stärka och skydda de nationella minoriteternas rättigheter. För att bibehålla en hög kunskapsnivå över tid lyfter nämnden vikten av att säkerställa långsiktigheten i utbildningsplaneringen. Nämnden påtalar därför vikten av en tydligare systematik och ledning kring arbetet. Inom Malmö stad finns det fyra program och en handlingsplan rörande nationella minoriteter. Frågan bör därför förankras där i samband med kommande revidering. Nämnden lyfter även behovet av att tydliggöra kopplingen mellan stadens arbete för att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter och stadens MR-policy.

Reservation (V)

Stadsbyggnadsnämndens yttrande

Stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen. Nämnden konstaterar att den kartläggning som motionären hänvisar till ligger utanför stadsbyggnadsnämndens verksamhetsområde. Vidare konstaterar nämnden att behovet för utbildning inom minoritetslagstiftningen likväl kan vara aktuell, om än inte i nuläget prioriterad. Nämnden anser att om sådana utbildningsinsatser ska vara aktuella, så bör dessa integreras i redan pågående arbete inom ramen för stadens pågående arbete med nationella minoriteter, mänskliga rättigheter eller aktiva åtgärder mot diskriminering. Eventuella utbildningar anser nämnden bör tas fram och samordnas av stadskontoret.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen. Tekniska nämnden ställer sig positiv till att samtliga förvaltningsdirektörer och personer i ledande

ställning inom Malmö stad utbildas särskilt inom minoritetslagstiftningen. Nämnden lyfter att ökad kunskap om nationella minoriteter och minoritetslagstiftning är en förutsättning för att förvaltningen ska kunna genomföra sitt uppdrag. Nämnder föreslår att utbildningsinsatsen inte bör begränsas till enbart direktörer och personer i ledande ställning. Ledningen i respektive organisation bör bedöma vilka tjänstepersoner i varje verksamhet som ska inkluderas.

Nämnden lyfter vikten av att kunskapshöjande insatser synkas med andra styrdokument, såsom de åtgärder som står beskrivna i Malmö stads handlingsplan för den nationella minoriteten romer. Tekniska nämnden ser det som fördelaktigt att de kunskapshöjande insatser som föreslås samordnas av stadskontoret, samt att minoritetslagstiftningen blir en integrerad del av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Reservation (M+C)

Muntlig reservation (SD)

Valnämndens yttrande

Valnämnden avstod att yttra sig.

Överförmyndarnämndens yttrande

Överförmyndarnämnden avstod att yttra sig.

Särskilt yttrande (V)

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar nämndernas bedömning att kunskap gällande lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) är en förutsättning för att kunna arbeta i enlighet med denna. Kunskapshöjande insatser bör genomföras systematiskt och inom ramen för stadens ordinarie arbete utifrån rådande lagstiftning och befintliga styrdokument. Det är önskvärt att sådana utbildningsinsatser planeras med utgångspunkt i vilken kompetens som behövs inom respektive förvaltning och nämnd, samt utifrån vilket behov av kompetenshöjning som finns inom olika yrkesgrupper inom samma nämnd. Detta för att säkerställa efterlevnaden av minoritetslagen, stadens MR-policy och Policy för nationella minoriteter.

Stadskontoret anser att arbetet med att utforma kompetenshöjande insatser för anställda redan faller inom ramen för arbetet med tidigare nämnda styrdokument. Eftersom styrdokumentet omfattar samtliga nämnder är det upp till varje nämnd att kartlägga behov och säkerställa att tillräcklig kompetens finns inom olika yrkeskategorier för att kunna arbeta utifrån dessa styrdokument, däribland personer i ledande ställning. I det fall en nämnd uppmärksammar att kompetenshöjande insatser

behövs ska utbildningsinsatser planeras och genomföras av ansvarig nämnd för att tillgodose de kunskapsluckor som finns bland nämndens anställda.

Stadskontoret vill även lyfta fram satsningen kring ett kompetenscentrum för att samordna stadens arbete med mänskliga rättigheter, med ett särskilt fokus på inkludering och delaktighet. Syftet med kompetenscentret är att bidra med handledning och kompetenshöjande insatser, utan att överta ansvaret för arbetet från nämnderna.

Stadskontorets förslag är att kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad med hänvisning till vad som redovisats i ärendet.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör